

Міжнародний благодійний фонд
Вячеслава Чорновола
Видавництво «Смолоскип»
Інститут історії України НАН України
Український інститут національної пам'яті
Національний меморіальний комплекс
Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності
Народний Рух України – Ініціативна група #Рух Діє

ЧОРНОВОЛІВСЬКІ ЧИТАННЯ

*Збірник матеріалів
VII всеукраїнського
наукового форуму*

27 березня 2021

Київ 2021

УДК 94(477):929

Ч 75

Рецензенти:

Патриляк Іван Казимирович – доктор історичних наук, професор, декан історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Котляр Юрій Вадимович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Видано завдяки фінансовій підтримці Івана Дутчака

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Ч 75 Чорноволівські читання: Матеріали VII Всеукраїнського наукового форуму (Київ, 27 березня 2021) / упоряд. В. Ф. Деревінський. Київ: «Бескиди», 2021. 141 с.

ISBN 978-966-457-721-4

Вячеслав Чорновіл є визначним українським мислителем і громадсько-політичним й державним діячем, однак для багатьох залишається незнаним на сьогодні. Нерідко його ідеї цитуються високими державними урядовцями та політиками, але не завжди знаходять практичне вираження. Його вважають людиною, що вміла прогнозувати розвиток подій, оперативно знайти вихід з проблемних ситуацій. Як виявляється, висловлене ним не втратило своєї актуальності і до нині, навпаки потребує негайного впровадження. Це стосується різних сфер суспільного життя та державотворення.

Для вивчення ідейного спадку та діяльності В. Чорновола започаткували проведення Чорноволівських читань. Збірник матеріалів зацікавить тих, хто цікавиться особистістю В. Чорновола, його добою, а також актуальними темами сьогодення.

УДК 94(477):929

ISBN 978-966-457-721-4

© Деревінський В.Ф., упорядкування, 2021

© Автори текстів, 2021

Зміст

Від упорядника	6
<i>Адамович Сергій</i>	
Проблеми досягнення соборності України на сучасному етапі державотворення.....	8
<i>Бондар Юрій</i>	
Сила – в Русі!	13
<i>Деревінський Василь</i>	
Вячеслав Чорновіл: п'ятиріччя Незалежності та неукраїнська Україна.....	17
<i>Карпеченкова Анастасія</i>	
Сприйняття націонал-патріотичних ідей Народного Руху України поколіннями Y та Z.....	24
<i>Кобута Степан</i>	
Вплив В. Чорновола на розвиток національно-демократичного руху на Прикарпатті у 1987–1989 рр.....	27
<i>Кожанов Андрій, Шипотілова Олена</i>	
Неформальна преса як форма діяльності українських націонал-демократичних сил на завершальному етапі «перебудови».....	32
<i>Кравець Данило</i>	
Рух спротиву в Україні у програмах мюнхенського радіо Свобода (1960–1970-ті рр.)	36
<i>Лазарович Микола</i>	
Людські втрати України в контексті російсько-української війни (2014–2021 років).....	40
<i>Максимець Богдан</i>	
Богдан Ребрик в антирежимному русі спротиву.....	45
<i>Мамонтов Ігор</i>	
Соціально-правовий захист ветеранів російсько-української війни: проблеми і перспективи	50

Мельникова-Курганова Олена

Постать Вячеслава Чорновола: комунікативний вимір.....53

Мозер Майя

Гене́за сили слова в процесі державотворення:
лінгвокогнітивний аспект..... 56

Островський Валерій

Життя і чин Зіновія Красівського: прочитання невідомої автобіографії61

Паска Богдан

Компрометація як метод боротьби КДБ проти українських політв'язнів у
середині 1970-х років74

Піпаш Володимир

Націонал-комунізм та національно орієнтовані комуністи в Україні
(60-ті–80-ті рр. ХХ ст.)...79

Рябінін Євген

Ідеї В. Чорновола стосовно форми державно-територіального устрою
України.....89

Секо Ярослав

Драгоманівський контекст ідеї федералізму Вячеслава Чорновола.....93

Сухоручко Володимир

Родина Січків в боротьбі за українську церкву.....104

Токар Маріан

Вячеслав Чорновіл і перспективи Народного Руху України.....109

Федик Лідія

Проблема формування української нації у поглядах Л. Лук'яненка.....113

Федунишин Любомира

Емоційно-психологічний світ Вячеслава Чорновола.....117

Халява Владислав

Проблеми і перспективи житлового забезпечення
ветеранів-переселенців у сучасній соціальній політиці.....122

Чорній Анна

Життєвий та бойовий шлях Григорія Голинського.....125

Шинькович Андрій

Парламентські традиції асоціації народних депутатів України
на шляху до якісного розвитку парламентаризму.....129

Яковлев Ігор

Вячеслав Чорновіл як один із символів української ідеї.....132

Юраш Андрій

Релігійні та етнонаціональні політики в сучасній Україні: плюралізм чи
хаос?.....134

Владислав Халява

аспірант кафедри політичних наук і права Київського національного університету будівництва і архітектури (Київ)

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЖИТЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВETERANІВ-ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ У СУЧАСНІЙ СОЦІАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ

На сучасному етапі боротьби України за суверенітет і територіальну цілісність із російською агресією в державі утворилася ціла окрема верства захисників. Зокрема, кількість ветеранів російсько-української війни – понад 460 тис. (постійне збільшення), але ще існує окремо категорія ветеранів Афганістану – понад 30 тис., інших ветеранів (ветерани ЗСУ тощо) – понад 200 тис., включно із вояками ОУН і УПА у кількості понад 1200 осіб.

Водночас слід зазначити, що для вирішення соціальних проблем ветеранів в Україні у кінці 2018 утворено Міністерство у справах ветеранів, основні напрями діяльності якого полягають у наступному¹:

- 1) соціальний захист ветеранів;
- 2) медико-психологічна реабілітація та соціальна реадаптація;
- 3) вшанування пам'яті українських воїнів.

У зв'язку із тим, що переважна більшість захисників України у російсько-українській війні з числа внутрішньо переміщених осіб не отримала належне забезпечення житловими умовами, вбачаємо за доцільне сформулювати перспективи проекту будівництва соцжитла та реабілітаційних центрів:

1) Перший етап: проект «Ветеранський дім» – серія будівництва соціального житла для ветеранів АТО/ООС та їх сімей (ветеранські багатоповерхові будинки у кожному обласному центрі: перша серія – для родин загиблих, друга серія – для ветеранів-інвалідів та з пораненнями, третя серія – для ветеранів-переселенців).

Джерела фінансування: приватний інвестор-забудовник у партнерстві із органами місцевого самоврядування щодо виділення земельних ділянок під будівництво – місцеві ради.

2) Другий етап: будівництво 4 реабілітаційних центрів (у містах: Київ, Одеса, Харків, Львів) Джерела фінансування: 100% донорські надходження (фінпідтримка Мінветеранів США);

3) Прийняття на баланс від ОДА і реконструкція 4-х санаторіїв за програмами санаторно-курортного лікування ветеранів.

¹ Міністерство у справах ветеранів України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://mva.gov.ua/ua>.

Відтак, Мінветеранів потребує збільшення інституційної спроможності щодо психореабілітації та санаторно-курортного лікування, що може бути вирішено шляхом утворення 4-х регіональних центрів (Західний, Східний, Південний і Північний) на базі санаторіїв шляхом передачі санаторіїв на баланс Мінветеранів і створення на їх основі регіональних центрів психореабілітації та санаторно-курортного лікування.

Окрім цього, Мінветеранів доцільно здійснити укладення договорів із інститутами громадянського суспільства щодо фінансової допомоги для підвищення ефективності реалізації програм санаторно-курортного лікування, що може бути реалізовано шляхом ініціювання укладення договорів із громадськими об'єднаннями української діаспори США, Канади, Німеччини, Аргентини, Австралії, Світового конгресу українців тощо щодо формування спільного фонду фінансової підтримки Мінветеранів. Оператором фонду можуть бути інститути громадянського суспільства діаспори і за заявками Мінветеранів здійснюється фінансування проходження санаторно-курортного лікування шляхом виплат з фонду на рахунки установ, які надають сан.-кур.під кожного окремого пацієнта.

Наведені вище напрями посилення інституційної спроможності Мінветеранів можуть бути реалізовані шляхом інтенсифікації взаємодії Міністерства із центральними органами виконавчої влади України щодо упровадження системи кредитування придбання житла із залученням іноземних інвесторів, а також імплементації системи кредитування за напрямами, як для ветеранів США, з використанням фондів:

- Federal National Mortgage Association (FNMA), найчастіше вживається як Fannie Mae – фінансовий конгломерат, одне з найбільших американських іпотечних агентств.

- Federal Home Loan Mortgage Corporation (FHLMC), більш відоме як Freddie Mac (NYSE: FRE) – одне з найбільших американських іпотечних агентств.

- PMI, MIP – це види страхування, які захищають кредитора, якщо позичальник не в змозі виплатити іпотеку. Як правило, вимагається для звичайних кредитів у випадку, якщо авансовий платіж менше 20% від загальної суми іпотеки.

Реалізація даних проектів передбачена законодавством і держпрограмами, існують консультації на державному рівні із донорами, потребує оптимізації і реалізації, що може бути здійснено на підставі

реалізації державних програм, передбачених постановою КМУ № 280² та № 719³, а також щодо забезпечення житловими умовами учасників бойових дій, які перебувають на черзі на отримання житла.

Результати реалізації зазначених напрямів перспектив житлового забезпечення ветеранів-переселенців у сучасній соціальній політиці можуть надати наступні результати:

1) недопущення використання ветеранського середовища у політичних маніпуляціях з дискредитації влади та убезпечення залучення ветеранів АТО та інших категорій ветеранів до спроб насильницького повалення влади, масових акцій громадянської непокори та інших заходів, що несуть загрозу політичній стабільності держави;

2) зняття соціальної і політичної напруги у ветеранському середовищі;

3) державний контроль і підтримка ветеранського середовища як крок опіки держави над ветеранами, що дозволить планово і системно формувати у ветеранському суспільстві позитивну атмосферу.

Халява Владислав. Проблеми і перспективи житлового забезпечення ветеранів-переселенців у сучасній соціальній політиці. В статті розглядається перспектива посилення соціального забезпечення ветеранів в Україні, сформульовано механізм посилення інституційної спроможності Міністерства у справах ветеранів України.

Ключові слова: ветеран, соціальний захист, санаторно-курортне лікування, російсько-українська війна.

Khaliava Vladislav. Problems and prospects of housing veterans-migrants in modern social policy. The article considers the prospect of strengthening the social security of veterans in Ukraine, formulates a mechanism for strengthening the institutional capacity of the Ministry of Veterans Affairs of Ukraine.

Key words: veteran, social protection, sanatorium treatment, Russian-Ukrainian war.

² Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України від 18 квітня 2018 р. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2018-%D0%BF#Text>.

³ Питання забезпечення житлом деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей від 19 жовтня 2016 р. № 719 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/719-2016-%D0%BF#Text>.